

CNR-dag, 28 maart 2026, Putten | Harry Holsteijn

‘Nachtvogelen’: overal mogelijk vaak met verrassende resultaten

Interview Frank van de Weijer door Hanneke Cusell

Als Frank begint te vertellen over vogelgeluiden en alles wat ermee samenhangt, wordt al gauw duidelijk dat dit een onderwerp is waar hij heel veel van weet en met veel enthousiasme over kan vertellen.

Leerschool

Frank: “De belangstelling voor de natuur heb ik van huis uit meegekregen. Als kind al nam mijn vader mij mee de natuur in. En als ik een vogelgeluid hoorde, wilde ik altijd weten welke vogel dat geluid maakte. Daarnaast verzamelde ik platen, cassettes en cd’s met vogelgeluiden.” “Toen ik bij de Vogelwerkgroep kwam, was er nog een trektelpost in het Corversbos. Daar heb ik heel veel geluiden geleerd van vogels die overkwamen. Mijn leermeesters waren Dick Jonkers, Adri Vermeulen, Fred van Klaveren en Nico Dwars. Ik heb ongeveer tien jaar meegedaan met deze trektelpost. Dat was de beste leerschool qua geluiden. Als ik een vogelgeluid hoor, vind ik het belangrijk te weten welke vogel dat geluid maakt, want negen van de tien vogels die je hoort zie je niet.”

Een volgende stap was het opnemen van geluiden. Frank: “Rombout de Wijs heeft me daarvoor enthousiast gemaakt. Hij heeft me meegenomen naar de CNR, de Club voor Natuurgeluiden Registratie. Dat is een landelijke club van amateurs en professionals die enthousiast worden van natuurgeluiden en/of geïnteresseerd zijn in het opnemen daarvan.”

Frank luistert niet alleen naar vogels, hij heeft inmiddels al van alles op vogelgebied gedaan. Op dit moment is hij actief bij het Vogelringstation, telt hij voor Sovon in het winterhalfjaar zowel eenden als ganzen en zwanen en inventariseert hij in dit jaar van de Steenuil samen met Dirk Prop het aantal territoria van Steenuilen in de Eempolder.

Seizoenstrek

Frank houdt zich niet alleen bezig met vogelgeluiden overdag. Sinds 2019 maakt hij opnamen van ’s nachts overtrekkende vogels. Tweemaal per jaar is er de seizoenstrek. Sommige vogelsoorten trekken overdag, andere ’s nachts en weer andere

doen beide. Dagtrekkers zijn onder andere roofvogels, zwaluwen, Vinken en Spreeuwen. Ze navigeren op zicht (landschapselementen zoals kustlijnen en rivieren) en de zon, gebruiken thermiek en foerageren onderweg. De meeste zangvogels migreren ’s nachts. Dat heeft een aantal voordelen. Het is een stuk veiliger, want ze vermijden predatie. Verder is het ’s nachts vaak koeler en is er minder wind; dat voorkomt oververhitting en spaart energie. Ze kunnen overdag foerageren en ’s nachts energie verbruiken, wat efficiënter is. Nachttrekkers navigeren op het magnetisch veld en (met helder weer) op sterren en maan. Veel ganzen en eenden trekken ’s nachts, maar bij een geschikte route of wind kunnen ze ook overdag onafgebroken doorvliegen. Hetzelfde geldt voor andere soorten, zoals Kraanvogels, Watersnippen en steltlopers als Grutto en Rosse Grutto. De Gierzwaluwen zijn natuurlijk bijna constant in de lucht.

Hoge roepjes

De meeste nachttrekkers maken ook ’s nachts geluid. Ze gebruiken korte, vaak